CATUDDUAN NAT TOLAY

NU

MATTATADDAY

TAC CABULUNG NA.



MANILA.

Imp. del Colegio de Sto. Tomas.

1906.

URBANIDAD

Ó NU

ANNINNAN TAM MAPIA Á CATUDDU

ANNA

ANG NGUCUA NAT TADDAY A TOLAY

NGA METABBILANG

TAN NATTATTADDAYAN NAC CAGUITTA NA

PINARÓ-N NI

Don Pedro Rosario y Finó. Nga iraddam na ta abbing ta Escuela. Nga bina-Ittag gapa tac oagui na Ibanag.

NI

D. ALEJANDRO PABLO Y VILLAFLOR

TA APARRI, CAGAYAN I. F.



MANILA.

IMP. DEL COLEGIO DE STO. TOMÁS.

1906.

OBISPADO

DE

NUEVA SEGOVIA

NOS EL DR. D. DIONISIO J. DOUGERTY, POR LA GRACIA DE DIOS Y DE LA SANTA SEDE APOSTÓLICA, OBISPO DE NUEVA SEGOVIA, ISLAS FILIPINAS.

Por la presente, y por lo que á Nos toca, concedemos nuestra licencia para que pueda imprimirse y publicarse la obra en idioma ibanag titulada «URBANIDAD Ó NU ANNINNAN TAM MAPIA Á CATUDDU,» presentada por D. Antonio Pablo, mediante que de nuestra orden ha sido examinada y no contiene, según la censura, cosa alguna contraria al dogma católico y sana moral; antes, por el contrario, su lectura es reputada como recomendable y muy provechosa á los fieles, principalmente á los niños. Facilitese copia al interesado y archívese el original.

Dada en nuestro Palacio episcopal de Vigan á nueve de Diciembre de mil novecientos cinco.

 *Dionisio*
Ob. de Nueva Segovia.

Por mandado de S. S. I. el Obispo mi Sr:
Bonifacio Brillantes.
Pro. Srio.

Reg. al lib. N. I, folio 19.
Derechos -P- 4'00.



ALIP-PAUATAN

Is sirib á manguituddu tam mepangngó-t á pagguiat tang ngamit ta icalangan, guinuyuguyuan amap pagubobug, yatun ic quebalinan nac cagui nğa Urbanidad; ay ari á paquilabbunan tuyao á pacannam mu mauag á curug tu tangnğallan, anna ammuan nğamin nat tolay, nğa mequibu tap pattattadayan nac cáguitta na nğa neyaná-c: yayu yg gafuna tu mepangnó-t ay annung nğamin nam masque sinni á tolay ta abbattaccu, auan maffugag tu tolay á mesinna uroray á matolay, á panaquitan na annal-lussauan na ip paguiddú-t annap pangam mu-am mu sa nat tatolay á caguitta na ó nerulayan tap palag, tu ipacauayia na nğa manguituggag tu auat tu pagauagan na nira ta masque lan nu anni; ta ari á pabbabangan tu mecabatu-t á imammatan it tadday á tolay, macappira-t paga ó maraual nğa accan na ammu iya-t im mepangngo-t tac Catagguitadday; ó accau nac ammu á pen tac quepangngattan ip pagguyuguyu annap pagubobug nu metadaay ó nu maquipagubobug, netalluga-

ring ta egga annu ic quecacuara anna pammagurera.

Ngam nu mecalussau im maporay, maturu paga im mappé-t; ay tu mecallulungac im macurang y appasiran na; acappagalo-c gapa y auab bulabuga tu ammu na; macalura-t im minagguippapalla-t ay acattatammag y accan á mappipica-c; ay tape nu meuallin mu danao á paccurangan, gammiran it tulú na Urbanidad, á pabulunan nan nacristianuan á sippo-t annac Cacurugan nat tulú-c. Danoye it talluá-t nga abbing ira nga malapo-t anna umomangay paga laman in nonó-d da anna acquinonó-d da ic Cacurugan na nga inicapadenao; netallugaring malogop paga ira á maguggun tam mapia á pangngupangngua, Cunnasim ma ip piana nu mesiddaraga, nira, ay tu macapagayayá-c nga inna-innan ira, nu napacauag annam mapia ic catucatuddu ra: yayu ig gafu na tu nanonono-t cu initurá-t ta iniverso, tapenu mabi-t ip pa pacatacquillalara sa, anna mabayag á Cattamadda ta addé-n noca tap pallacalaquera, ngam masque nu cunnud, motun ó nu magucab y egga nga catole na, annap pagguipagguian na ta amung ngamin it tolay y accan á maccurang tam mepangngo-t á parulattan na ta Dios, tam magure na anna icattole na.

Nattuttul yao ngamin tap pidde ni Maestro D. Torcuato Torio, yaya nga napalasiran nac caruan, ay tu accal laman á yao ana ngamin im mepangngó-t ó guiguiam muan ta aru paga yc-curang na; noca nu cammuam an-nac catagapenaman yn napalappát irá yppaessissim

tam nonó-t nac catagguitadday, macalan-nót noca an-ná irá nḡa manḡuituddu tac carucaruan ta icagumad-da noca nḡa parigan ym marayao an-nan napaquinacam nḡa nḡa anḡnḡucua, ay gayuanadda noca ym-moyao an-na maraquet netalugarinḡ ac-cad-da noca paluguran si appe-t annad-dáquey ta anḡnḡucua á magumu-t ó mamáláy tag guiffuluad-da, tapenu malát da noca yt-tullunñg tag-gagayangan nac cacurugan á carayau-annap pa quemam-mánira tammapia.

Tam minapaquinacam nḡa abbing.



VERSOS.

Y urbanidad á pagguiguiam muán,
sicamu, abbing, y en-na neparanan;
ta penu am-munu tuttulan á cuan
nu mecuacamu tap pattattaddayan.
Ta macapagayayá-n nu en-nu paggaggaddayan
ig guinuyuguyuan nu á masingãn,
netallugaring̃ nu en-nu paga ipasingãn,
y inunung, pia ay nonó-t á cam mitan.
Guiguiam-muan nu á tuttulan
ym marayau á taddan
tagapenaman nu ira cuan
ay tu accan. nu mulonan á paraluttan.
Tadde bul-lung̃ noca ye carig na;
á tan no-nót yn nemulan na;
á mattubu nu marayat na
inadubu-t ay mabbung̃a gapa.
Manguina cucua y arig na;
á mamam-mapia tac quecuan na;
ay nu im maguimam-má-s sa macasingãn,
maguggun ay capaquelugan.
Dayo nu noca yp patubbuad-da;
á ta arayyu dabbun im maraya-t na;
sirib nu im moboubobug noca
á mesipo-t tac carayora.
Tolayan-nu ira imuguran
tulu-c sippó-t annappagattam
ta y abbing á maporay nafulotan
moyao melil-libbi tammasque sito pam-man.
Yrian nu ym-maraque-t á pasiran,
nu y am-mu nu ennu ipasingan,

ta yt-tuddu á capian
nu sito paga macasta innan.
Accan nu cattaman, ac-can nu mulonan
nĝa ituddu ira á palappatan,
tag-gacá nu ira maporian
tapenu parigadda noca tuttulan.
Ay noca nu ennu aná carayatan
in nepalaran nu á pal-lacalaqueyan
iddu-d dayau annap pagapagayayá t
y auat tu cofutan nĝa ennu mala-t.
Taganguinan-nu, nu bad-di-t paga
y ecu au nícamu icua
ta dacal aná ané manquina
darisay á dayau annac cucua.
Ayá-c cu paga naca y accam á maguim mang,
nu eccu masinĝan á queddagan
ig guiniguiam mu nu dacal á pamacapian
á cunnac inigaganĝuem anna-c caragatan.

URBANIDAD

LECCION 1.ª

Ip pam-macua tad Dios tu anĝnet tam Ministros na.

Curug á accan á pab-babanĝan
nĝa id Dios tattadde laman
á pagga-gatutat tam tap pammacapian
cucua manĝo t annag gauagauayan.
Yau auat tu im-mang
á netallugaring á nononopan
abbing, nu Cristiano ca
tape nu ip-paddayorayom auat tu addetna.
Lagu accam mu mulonan
á icum-mag nĝa pagayayatan

nu mabuquilag mu im matam
tae com mom-ma em-mu calucagan.
Ta imagen, umé ca mappalittuncag
nad Dios á mamaliag
pabbalobaló-m mu y em-mu á ipasiñgan
ta ari pigo-t ñga em-mu nam-macapian
Ipatalugariñg mu pabbalattan
ip-palag mu ta em-mu á nalucagan
á bagu um-ma, ay tu itabban
tu ib bilibilin na accam mu taddatan.
Si Virgen Maria accam mu cattaman
ta yaya yc cacurugan ñga ammacatalac-can
cunne gapa ta Angel mu accam mu bal-lattan
annam marayao ut á Santom cangaganan.
Maquimisa ca nu auayyam
nu paga tu acam á nguilinan
mac-colfesal ca paga tam mapia
nu paga y annuñg mu naparuto-t mu aná.
Ta yo conciencia espejo y arig na
ñga nu matapañg auat tu capian na
ipatallugariñg mu anne ñgamis sa
id-denu na auat tu caguitta.
Nu iglesia em-mu tal-luñgan
tu mecacua y em-mu quebulunan
lil-litam mu y enna lacaran
ay tu iya-m musa y amenditan.
Is sacramento á manguina
nu catalebaram-mu, maccum-mácca
ay noca nu macatallung ca
maquimal-lóc ca sigga iddanama.
Pattubbatam musá á paquimal-lattan
y altar ñga carucaruan

si María Santísima y em-mu agalan
annas Santo em-mu pammacatalaccan.
Ñgam yg guyum imuguram mu
tape accan á mararal id devocion nac cabulum-mu
y araaráyan an-nappannovenam
enna acquimal-lo-mu nu acam-mo assicanan.
Maquipagubobug maquilafug ac cam mu cuan
mallipalipay maniñgasiñgan
acac-ca mamerig ó nu maguitubañg
á cun-na taga buquig ñga auat tu masinga singan.
Ta accan á mepañgñgo-t annam maca-
sissinnam ittadde abbing á Cristiano
á mabbebbeg magga arubang
tan nariosan á Sacramento.
Sippo-t imam-mo-t annappaguimam-ma-ssa
y annuñg mu, nu maddággun in Misa
accacca maniag: mappalittueag ca
nu auyyam adde-t tac cabalin na.
Ñgam nu ari tumaddag ca
labbe-na Evangelio na
ta addé-t Santus, ó nu alzada
cun-num-ma nu mabalin ic Comunión-na.
Ay nu Sermon igguinnam mu
auayyam laman immaguitubañg
yc cacaguian na tangñgagam mu
ay taquillalam mu irá parulattan.
Nu mañguecqueñg ta Oración
paddazal mu y emmu ibulun
ay nu egga ca tan-nattattaddayan
iggagañgay emmu dazallan.
Nu mabalin accam-mu bibitan
is-sombrerom ñga eppatolian

iddaggam mu bít ippanguigoluan
nac calacalayan ó caracallan
Ac caccam-ma á mappolu manguiaua t
tad Dios taggabiau ó nu horas
ta maraque-t á catuddu ay macasissinnan
mu im-mepanĝnĝó-t emmu papoluan.
Nu marafum-mu is Santisimo
ta nacquiles ca ó naccabayu
ippacadda-m mu maddagaraga-t
ay tad-dabbun umeca sa mapaalittucag.
Tap Pari yiagal mu
ie quiles á quiddatam mu
accam mu bal-lattan bulanam mu lagú-t
is Sagrario ta addé-t tu ari á metoli masíngam mu.
Obispo annap Papari mepanĝngo–t pa
á mamecacua annam maquimore ca nira
ta netalugarinĝ á quecacua
nĝa egga á neya-t nira.
Gumalo-t á mappatapataecay accam mu cuan
ta ubobug da guyuguyu annag gafuanan
tan namaratu cuammu lagud quiddauan
tu iddenu ra accan á carapingan
Ac-cam mu ayatan á guigguinnan
ó nu ipappeddarayau á bebberan
y masque laman anni á caracayan
nad Dios annas Sasantos nĝa icacuam.
Ac-cam mu ilafulafúg á ubobugan
ó nu túc-cammán á paguyoyunĝan
is sentencias irá napalaguman
tas Sagrada Escritura á quenununĝan.
Panuppatan na eceu nieau ibilin
nĝa id Dios yaya in nepatalugarinĝ

á dayauan annappaquimorayan
na abbing̃ ng̃a natudduan.
Tad dabbun-au im mammaguray ira
masirig ú nu ogga ic cucua ra
ac-cappaga tu taffú-t y arid-da
nu ume ira á meyarig sa.

LECCION 2.ª

Ip panguicacuá tag guiramau Maestros annad-daracal.

Ig guiramat lam
ira gapa iggumadday.
tap paggagatu-t tattam tad-daracal
inango-c pia anna iracal.
Yujji iggafuna tu id Dios pinatunugna
tan-nasanto-an á bilinna
nu mabilin y an-nung̃ tam sa
Dayauad dama an nay yena.
Ac-cam mu ipasing̃at tac-cunnud
y accam mu nira pangurucurug
accam mu gapa uyoyauan y ang̃ngucuara
ta baggui nad Dios y arig da.
Denu na matunung y ipemam má mu
laman, tad dorob da masque arammó-t
attam mam mu anna cuam mu bibitan
y mamarulo mu mepang̃-ng̃ó-t.
Ac cac ca mappennaquig ni mattalattan
accac ca mammuddú-c ni mabbatturang;
nu anni laman á gannud accam mu á tucquialala
nu accad da iyanú-t á em mu apan.

Ta arubang̃ da maquimore ca
tang̃ngattan mu ng̃amin nu magubobug ca
nu ume ca magayam accam mu taddatan
y horas nicau á metaddan.

Cunnug gapa ta necatalaccam mu
ng̃a Maestro paquitudduam mu
mepangngó-t sa y panguicacuam
tam masque sitao ng̃a ennu passimmuan.

Iriam mu is sombrerom nu em mu carafunan
maquimore ca sa tappattattaddayan
paranam mu tag guian an na itubang̃
nu maggataddag á em mu masingan.

Ta ibbannagna anna jiga t na
nicao á nanguituddu tac capian
mauag tu em mu bala-balattan
ta adda-adde-n na mauayyam.

Ta daracal an na magurem pa
mayang nung anna quepang̃ngattan na
ipemam ma-m mu y queg̃gam á siggaparan
ta dob da annat tagapiad da.

Lieuram mu y appacatoley ta isimeg mu
ngamin it tolay ta pammacacua
mappó-t ó nu macallalló-c paga
ic catolera anne ta neyanafam mu.

Ta y abbing á matulu-c
anna minanguicacuasa maquipagubobug
cunnam meuara-t á bang̃ug
á ban-naban ney na magatatug.

LECCION 3.ª

Ip pammacacuá tám mammaguray.

Nu magurem y emmu carubang̃
mepangng̃o-t tu accam mu ulangngan
imuguram mu y emmu palappatan
ta accam mu patotolian á pallussauan
Amóm ma nu emmu quesimmuan
it tolay ng̃a icacuam
isiddaragá-t mu á saludo-an
ay tu y paddios mu emmusa iguiddan.
Is sombrerom accam mu bi-t á patolian
ta arubang na nu paga tu dalan
ay nu afuran naca totolian
sigga acquimoray auayyam á patolian.
Nu cobobug mu accam mu patu-patunguan
ay tu accam mu gapa curug ng̃a ariannian
tape nu tal lutag accan á Capassitan
ó nu ta agug nas simú-t mu Capaguban.
Tacquim ama limam paguimmattam mu
ig guyum pacappiam mu
ta curang mu galaman
ta magurem y cumao ng̃a acqui-arubang.
Ta arubang da cuam mu gaggaddan
accacca magubobug nu accad daca auagan
nu ammum paga accam mu çaguian
nu accad da matagueno-t ng̃a abutan.
Nu magubobug ca cuam mu ta manauag
accacca massirisiri accam mu ma pacapadduan
ic cacaguidda accam mu ng̃a ilil-ling̃á

ta nu pano-t paga tu caguittam auan tu que pangngattan.

Attaronam mu y caliua-c mu
tam matá limá annas simú-c mu
tam macalussao y agguyuguyu
nga ipangagpappó-t ipamacapacaraque mu.

Ta pacculagui-t paguicag mu
pallutag amap paffujji c mu
ay ilipem tas sibam mu
ay panium sa ipangalung mu.

Nu im mobobug egga tap pattattaddayan
accam mu ituttuddu palipaliuatan
accam mu gapa ibuyabuya ipacanam mu
im mabuyá-c á masingan ó magug mu.

Ic cobobug mu accam mu cabbicabbitan
ó pagayayatan á tappatappapan
is sinnun na masque á sinagapiam
accam mu ta nmi-tan á jililian.

Accam mu ballaran á innannan
ip panium nu napan nu tat tapang
ay nu cabalim mu ana naffujjitan
isiddaraga-t' mu cuccuman.

Ic curamang mu auat tu Capian
nga ipappaquerenu ó ipangari
tad daping na igung mu amat talingam
Cunnem-ma nu ipaguisingam ó ipaguiraquim.

Maraque-t ay auat tu capian á curug
in netalebag á pal-lal-lafug-
netallugaring nu emmu mesipo-t
ib vida na icattolem á mobobug.

Masque maquipagubobug ca
tumaddag mad Dios ca

nu mesim mu tu egga il lubbé-t á mecanna
ñga motum ame-n nicao ta pacapangngua.

Nu masingam mu tu yanga talaccurug na
im mey-imag á paquipagubobug na
siddaragatam mu ira á gayuanan
ó ganalaman cuam mu im mappabattang.

Ay nu mappabattang panauan naca
sombrero na y iyalaua-t mu sa
mapaddios accam mu cuan
tac cume nicao maquimoray caguittam.

Ay nu metadde ca meyarubang
masque sinni accam mu daguiraguimam
accam mu gapa pilian à buyatan
ic caguban nepallattan.

Maquiabu-t mappappam mu auam mu cuau
ta ubobug da nu accaddaca agalan
accac ca tumalatalabba-t ta edda ubobugan
nu accad daca auagan á paquiabutan.

Natallugaring ic casissinnan na
nu mattattam mag mattuttummo-t ca
accam mu tangngauan macuccul ca
nu maddaque-ca á ubobugadda.

Cume gapa nu mameperic ca
á cuma sinalacag nu magga-itubañg ca
ay tu nepallo-p paga auat tu capian
nu ta coracal nicao na appo-t emmu licuran.

Nu balay nam magnroray y emmu unetan
is sombrerom bitam mu arian
maddios ca siggapaquimorayan
tam macabbalay ó ta emmu danganan.

Tag guian na accam mu dagaragatan
it tullung ta auan tu quepangngãttan

im mappasiar matagamurung accam mu cuan
nu egga y icalangan na emmu iddaggan.
Il libros na accam mu bibbibbiran
ip papeles na accam mu ucaran
ta dacal á curaug nac catuddu galaman
ay malogot tu edda ca gamman.
Ay nu yayu y ume tabbale nu
ipasingam mu ip pagapagayaya t mu
dafunam mu ay noca bulunam mu
tam mepangngõ-t ari á paguianan nu.
Tal lagum itallung mu
piliam mu y itubang nga iyauá-t mu
ay nu mauau ana itulug mu
addé-t ta utun na aggaddanan nu.
Ay nu bulunam mu taddalan
pem mu noca yaya taj jiuanan
ay nu egga it tanacuan á icaruam
pagguianam mu tan nallatan.
Nu tap pagagarubang
tu egga y emmu iddan
ó nu egga emmu alauatan
tal licudda sa emmu nanguilacaran.
Nu egga y emmu passaludouan
ta is sombrero na emmu arian
ic cuam emmu paggatammitan
addé-t ta accan á yayu olu manguigoluan.
Nu id daggunam mu ubobugan
ta it tadde marayau enna aleran
tumaddag ca ay tu iya-t mu sa
y itubang mu nu auat tu panguitubangngganna.
Ay nu masingam mu tu magataddag ira
iddaggam mu ip paguitubang da

cumalug gapa nu egga im mappabattang
adde-t ari macalauat tap pagguianan.
Ay nu sicao y manao á mapolu
tan nattattaddayan á nebilangan mu
accam mu cuan á lacaran
y arubang da nu egga auayyam á lillitan.
Ay nu auan angngarigan
olu bi emmu quiddauan
ic coma ama anugu-t
capiam noca á lumacag á sigga tulu t.
Nu ammum im maccanta, mattoca
ó nu tanacuan á pallingunan
ay nu quiddauadda nicao emmu cuan
ta mammi-t uri á curug, mappemaquicca.
Ay nu accad da lar á guiman
bibitam mu parulattan
accam mu tannayan nga cabayagan
im mattempla nu egga y em mu tocan.
Ta peddarayao nga caracallan
nu danoye im macquiddao emmu ulangngan
ta macasiss'nnan nu paguimmanddaca
tag gafu tab bayag mu nga iddaggada.
It tanacuan, masque auat tu Capian
accam mu buruburungan anna uyoyauan
annung mu laman á dayarayauau
ta maraque-t im manguipasiran.
Nguem danoye y eccu nicao initaddan
auan ira tu pabbalinan
nu accam mu parulattan annap pabulunan
tas sippo-t ay tulu-t ta pangupanguam.

LECCION 4.ª

Im mepangngo-t nğa iya-t nam maguray tap pammagurayan na.

Am muc- á curug tu auat tu quepangattan
tu tudduau y sigga guinonopan
ngam aleram y Capianan na
nğa ipasingac cu gabba gapa y Cauagadda.
Ta danoye sangao y eccu tao ibuyá
Cunnab bul-lu bul-lung ira á memula
ó nu caravatadda mabbunga ira noca
tag guifutuan na abbing irá.
Curug á maloyon á taddan
yoye y apac cu nğa icagaman
nğa ipacua-t ta abbing nu enna Carayatan
it tadde oficio nğa atannang.
Macauaiya ca ó nu macappira ca
accam mu meyannung á Cattaman
tu im mariga t ó nu guian na pammagurayan
accau ira á neruma tan naggafuanan.
Tac cunne nira accan na noca calillitan
im maraque-t á palag á macaraddaddam
ó taqui-t á macaggaggang
ay ippatay nğa accan á Catubangan.
Tac cunuud anung á ilaua
ayatan ira annac Cabian
meyan nung tu iddan ira tap papparigan
tam mapia Catuddu annac quelaua.
Ta nu y abbinğ á Manacam
Masque Mappirá-c ò nu Maggauagauayan

is sippó-t accan na noca Cattaman
tapenu Mapasirassa ira anna edda ayatan.

Y appé-t anna pappalagudda licuram mu
papparaparacal nga accan á megan nung
ta Casinuan galaman nac Cauan tu Catuddu
danuri ig guian na mappé-t á futu.

It tolay á matungui c annam Maturingo-t
nimangngani annam minang ngappappo-t
aeau tu maguiddu-t á enna queddaggan
anna maya sa tac Cacurugan.

Nu maguray. matagamurung laman
danoye im maquimoray á manni annian
ay nu yama nabbalay accan á pasiranan ana
na ajjipan na ic cucuan na nira.

Ngam nu ipasingan, am mu na
im Mapia á Catucatuddu na
ngamin im maraqué-t Mapam Mapia
tap paggatam na-c caracag sippó-t anna aya-na.

Tadday, baddi-t anna-c Curug á Calogonan
im mauag nga emmu cuan
ta nu ip pia na nono-t Macalanno-c
anna paddog ta inannano-c.

Im macappira-t annan neyana-c á macacua
gagayangad da sigga á naruma
á tallugan nap palag à naruma laman
nam memammo-t á curug á tolay.

Ngam nu maraqué-t y angngu-angngua ra
ni maya-t á mataguing auap pa
y guiramadda ic quepasiranan
ay auaggapa nira tu Mappasirau.

Im Maraiyao á naggafuanan
dagatan ay accan á gafuanan

netallugaring accan à paguiddanaman
ta matay ana ira in nanagatan.
Gafu na tu annung mu á turán
il langan nga emmu arubangan
tape nu is jinaga-t mu Calannappan
ay moyau mepappagalo-c accada nicao á çuan.
Im maguray, nu sinnucuran na
im mattuppal ta annung na
yaya ic cofunanac caguitta na
anna icatalo-t nap pam magurayan na.
Mabi-t nga uffun nam maquilelimú-c ira
mebbag á pamerigan na ulila
quenga na ili pammagnrayan na
annac carayauan nan neyamatan na.
Pamunuan na gatú-t nĝa ammuan.
nĝa im mapia angngu-angngua anna icalanĝan
yaya id dacal á dayao auat tu queyarigan
annap pacaccucua nĝa accan á tujjitan.

LECCION 5.ª

Y annung tac caguitta.

Mulamugang, nu tas sito paga
ip paquipagubobug á inimuguran
tam marayao á tolay yayussa pacacarapan
anna nu egga tuddu na yau sa ip pacasinnan.
Ngan y napatal-lugaring á pacacaccapan
tattolay nĝa auan tu catuddu annagguian na
ippaquipagubobug na nu egga ta attattaddeyan
ó nu pal-ló-n nappia na ammacacua na.
Ngam im netal-lugaring nĝa pacasinnan

tan natudduan ó nu accan
tap pattattaddayan nam magguiguitta
ó ac-cannana pappalló-t tac caccofun na.
Ip paddayau annappaquimoray
tad-daracal annam maguray
cunnad paratuan na laman
y imugug, assing̃ annappasira.
Ng̃am tac cara caguitta
auan yau ng̃a imugud da
cataguiladday ipasingan na
id denu annap pia naffutuna.
Ac can á mepangngó-t tac caranao
y inubobug en ng̃a paddayau
tam maguray annac cacá
nu ari yu nerulay á mapia.
Ng̃am tu imuguram mu ng̃a innan
ippappallo t mu laman tacquepang̃ng̃attan
ta malogot tu emmu pappasan
ay pattabbatam mu y mabba'i auanat tu pasiran.
Ta ippaguyoyung̃ á macasissinnan
annallafug á matapang̃
im macagag annab bebbeg pa
auat tu capian ta nepallo-t ira.
Im minaggagueg laman
anna auat tu dayau ó guinonotan
im massirisiri maqueyattan,
ta auat tu pasirad-da à mauanan.
Mallugura-c gapa ing̃ ngagan na
nu guraguarayam mu y accam mu cua
ó nu tac cabulum mu emmu quiddauan
im masingan mu ng̃a enna pammacapian.
Ac-can laman lugura-c nu ari amieug

im maqueyang̃ng̃-ôt á mang̃ng̃ua tac cunnud
nu tac cabulun mu emmu quiddauan
ippaggasinnam mu enna pammacapian.
Ay nu yau accan á pabbabang̃an
ng̃a acallussao acallilitang̃
macalura-t paga nu gugunung̃an
ay tu ippaccocofun enna tattacan.
Lagu danu á dua lillitan
ng̃a pappallô-t sa y ang̃ng̃aganan
amicug, panganni-anni caracayan.
Im mepang̃ng̃ô-t curug á tang̃ngallan
im macasta á paquipaccofunan
pappallô-t nam maccaiddû-t
ng̃a dumtu ta aya-t á mego-t.
Yaya yau laman im mapia dalanan
nan nono-t annappang̃ng̃upang̃nguam
tapenu emmu catuttulan
it tumunug annao emmu tacquillalan.
Pacauaram mu ayayatan
nu carubang mu ic caguittam
idducam mu parayauan
á cunnac cofun à cacurugan.
Daddam mam mu nu metattadde ca
nu ami iç caya m mu nicao á macua
tapenu yayu gapa ic-cuam-mu
á mepangng̃ô-t tac cacabulun mu.
Ac-cam mu aleran tu maperum ca;
accam mu tuttutan tu dayauadda ca;
ac-cam mu pa icaguman á palacaran
in nono-t mu magurocay.
Nu egga in entabba á pattattaddayan

ac-cac ca peddag ta auat tu capian
cunne gapa nu auat tu icacuam
ta ngamin ic cabulum mu emmu turian.
Tan nattattaddayan nam magguiguitta
manau y assing annat tagagâ
magayayâ-t in nonô-t maggaugauayan
á maquipagubobug maquipagayam.
Ngam mepangngô-t curug á imuguran
ip-pal-lallafug ira á nepallttan
cunne ta ubobug ira pacararalan
nappagguiguian dayau nas sinni laman.
Y ubobug curug á macasissinnan
macagui paguyoyung nilallafugan
accam mu apan nga pappagalattán
tapenu sippô-t mu im masingan.
Il lafug accam mu tuccamman
nga macabigag. pacararalan;
nu paga anni accam mu igággam
ta maporay à quellanan.
Netallugarinô accan á mepangngô-t pa
nga ipaquilafug il-limá
ta ya lassâ macaagganangnguâ
in neyanâ-c nga auat tu catuddu na.
Accam mu mulonan á balattan .
y ayá-t nga emmu cálauatan
accam mu licuran á panauan
nu maj-jigâ-t y emmu naggatutan.
Nu egga y iyâ-t mu ó emmu nilangan
nga ayâ-t an-nam mapia nonopan
tap pangnguiauatam mu accam mu pilian
ay tu ipabbalô-t na accam mu aleran.
Accam mu tuquian ó tuttulan

accam mu ipappeddarayau ó ubobugan
tapenu y aya-t mu ari ume mabbali
nga panguipepasiran, pangan nianni.

Il-limam accan á maggabullag laman
nga mangalauá-t ta emmu quiddauan
im minagguia-t accam mu turutan
á gugunungan irá ulangngan.

Ip pagguiguittan tag guiragunan
anna agganangnguá capian
malogot tu en na palattuaran
im meddú t nga accocofunan.

Accam mu malaguenó-t nu caruan,
nu aru camu paga tangapabbubulunan,
azza laggapa it-tadde iniperumam
nga inipatalugaring nga idducan.

Ay yau nu cacurugan na
y ayá-t nga ipaccabalobaló-t na
yaya noca ic cofum mu á manguina
darisay anne-c quinabubbú-t mu paga.

Tal ladda na ayá-t ip pacasinnan
nad dua mac cofun á cacurugan
lagu accam mu noca mulonan
nu egga ic cofum mu iniperumam.

Nu maraqué-t y emmu masingan
nga icalangan na emmu taddanan
emmu gapa sa ipaquitabarang
nu egga im marigát nga emmu caburungan.

Accam mu iyanugù t á carapingan
id dayo na netallugaring nu auan
accam mu ilogó-t nga pallicuran
nu egga yaya tap pajzigatan.

Ta icallulungag annap pajzigatan

yaya cacurugan nğa angnguiquiqquitan
yaya gapa im mapia anniman
tam maladda accofunan.
Tad daddam na annab burung
sico noca ib bame na anna uffun;
apagam mu nu Cabanngan
tajzigá-t nğa accan na Cannungan.
Accam mu noca gungayan
nu masingan mu y ayá-t na nepallatan
pacauaram mu lagu quengau ay pagustuan
ta tallu laggí-t ic cofun á Cacurugan.
Danao á eccu itaddan
ira im mamammapia gabba laman
tas sippó-t litao naf-futu
á paguitubangan nam mapia catuddu.

LECCION 6.ª

Id denu annap pagalili.

Y abbing nğa eggaic catundduna
annam masippó-t if futu na
meruma tac caruan ira
tad deuu annap pagaalili na.
Lagu tu quepangngattan na
tu isiddaragá-t mu ipenam pa
ip pabbaggom magammá-c ca
tang ngamit tac cada umma.
Ibbú-t mu taguetayam mu
nu appaddug ic cucum gappattam mu
ip pagaliliam mu annam mauag mu
pacarenuan annap palipalam mu.

Manguiac ca accam mu mułonan
tam meddú-t ira guiraman
ta horas á mapia
nu manguc ca ta umma.
Ay nu egga ca maquitarón
tac cauauaguiam mu ó maestrom
ira ibilang mu nğa ammuan
á meca aná-c nicao emmu paquimorayan.
Ay nu mabaliu ip paugum ma
ta masingan mu natapangngac ca
tas sin num mu ó limam
ulian mu ira baggauan.
Accam mu mulonan á pacarenuan
ipalipal annap pattattaddayan
is sinuracau mu annap pabbibbiran
angué-t tam mauag mu á Caruan.
Ngam pamacarenum illutag mu accam mu cuan
netallugaring nu egga nicao im macasingan
accam mu lilliran á zizzilán
nu egga iddaping mu emmu masingan.
Imuguram mu ta arica carittan
ic cabulam mu accam mu gapa tapañgañ
accam mu iğoluan ira ó appattan
nga mallalagug ta ennu catapangngan.
Ip paniu nac cabulum mu accam mu tubbatan
nğa paffunatan ó paguiraggungan
accam mu iyalauá-t ó iyá-t gapa
ip pamum masque mascasta.
Accam mu gogauan ó supan
accam mu nanaman ó aguban
y anni la nğa canan ó inuman
nğa taddaracal mu nepapparan.

Nu maguitubang ca olu emmu innan
nu marenu y emmu itubangan
masque sinni accam mu noca talaccurugan
nğa paguitubangngan tag guian nat tapang
Nu magguiac ca tal lagum na Escuela
accam mu tapangngan im mabbibbig irá
tas sinnun, turacan annad pabbibbirad da
tat tapang lutag ó nu tinta
Ililli-t mu gapa arayyuan
na icayá-t da ca tapangngan
ay tam maestro emmu caguian
nu accad da guinnan ip paggam mam.
Ay tu patoliac cu curug á ibilin
tu casippattam mu ip pabbistim
á meyannung tap pagguipagguiam mu
anna egga á catolayau nu.
Nu mappó t paga ip pagalilian
ta ammum sa ip pangnguam
marenu mafurao macapó-t pa
mapia catuddu im mepasingan na.

LECCION 7.ª

Im mepangngó-t ta Escuela.

Libbé-na horas nap paguescuela
tad daracal mu mappabattang ca
ay accam mu cattaman ib bilibilidda
ta parulattam mu ngamin ira.
Nico mallacalacag tad dalan
masque sinni accam mu paguyoyunğan
accac ca mangngua ta auat tu capian
á coyoyauam mu quepasiranan.

Accac ca mappalapalaguin, maquipaddaddan
accaç ca macaiccullé-t mappagapagató-t tam
(masican)
accac ca maquirerama, maquipattubatubang
im maraqué-t á lafug emmu imuguran.

Tal tallung mu buyatam mu noca
y Ave María Purísima"
ay nu naparac ca ta Escuela
"sin pecado concebida" it labbag mu sa.

Patuttulam mu páddiosan
im maestro angué-t tac Carucaruan
sigga sippó-t ca ñga ume maguitubang
tan natulló–t ñga emmu pagguianan.

Bitam mu noca igannuá-t
im mabbibbig ó nu matturá-t
nu ari paga nabalin accac ca magayam
is sinuratam mu ñga emmu ipasingan.

Tam Maestrom accaam mu ubobugan
im masque anni nu ac-can na nicao abutan
accam mu iranug paraparacayan
nu egga y icalussom tac caruan.

Tabbale nu in necalacalangan
tam masque sinni accammu ubobugan
accam mu paga ibac-ca y emmu quemammatan
á macua ta Escuela nu tas sito laman.

Ta yatun acallullussao ñga anñguanñguá
netallugaring nu metuttut, meyimag pa
ta yaya im malogon á gafuan
nal lussao annad dacal á pattutubang.

Ac cac ca malussao ó maraddam
nu egga nicao im-mangaffú-t ó mañgoluan
ac cac ca mabbaló-t tam maraquét ñga edda

nicao cuan nam mamassil,
ay tu maraqué-t yedda pasiccalan.
Im Maestrom accam mu tabbatabbagan
nu accan naca cobobug ó paquiabutan
ay nu cunnas-sicao in natullac-can
tumaddag ca siggarayauan.
Nu egga y accan nğa ammu ó paccurangan
nac caguiguiam muam mu maguman
ac-cam mu icalussao irá papporayan
ituddum lagu attamman.
Nu couffnac ca nam Maestro
nğa mangunnug annam manguituud
im macaliuá-t irá iranug mu
auat tu icalussao á paraparacayam mu.
Nğamin ic cagui nam Maestro parulati
tammu ta dacal á liuá-t nu
panaquitam mu accac ca maggagueg
an nam magasingan ta macasissinnan
ay dacal á calagarulian.
Ac cac ca mam mulon nğa auat tu gafuna
ac cac ca mam mama. maguiddedda
ta yatun auan tu quepangngattan na
nu egga ca tál lagum na Escuela.
Y umulug accam mu anná cuan
nğa ume mallacalacag tad dalan
ay nu mattolica ta agguescuelan
y inibilic cu emmmu cuan.
Sippó t mu noca y emmu ipasingan
nu ta Iglesia edda nicamu paddoban
accac ca maniag tad da dalan
iffila nu, accam mu lillitan.
Cammuan anná-t tacquillalam mugapa

á nu tappaguiguiammuam mu nğa Escuela
umay y eggá-c quelauána
tumaddag ay maddios ca.
Pangurianan na: umffuc ca
á maquipanarot ta Escuela
ililli-t mu ic querumug na
an nac caracal nam-masserbi sa.

LECCION 8.ª

Im mepanğanğó-t á paquipagubobug.

Tac curang nag guinonopan.
na abbinğ irá guilapattan
malogot ta edda caliuatan
y ubobug nğa accan á quepanğnğattan.
Ta arayyu daga macalan nó-c
ir reglas ira á mapanô-t
pannuttulan á napalappâ cu
tal lecciones irá nğa Olu.
Ta maffugag paga tu raragatan
á papporayan irá annat tagarulian
cun nud galaman nğa edda gugununğan
ip pagubobug nğa accan ná quepangngattan.
Lagu tas sanğâo itura-l cu
im mepanğnğô t nğa agguibbô t mu
tac caguiam mu nu icaya mu
tu manauag y aggubobug mu.
Immam matan nonopam mu
ic cagui nga emmu ibbattan
piliam mu im matulû-c
ay tu icabenğ mu in naporayan.

Ippagubobug á mapia
yuri im manauag ay macapagayayâ-t pa
masque paga lafug nu mamayàn
á mepanğnğô t tac catocatolay.
Lillitam mu ib buyâ-t ira
nğa bastus annam marrimaritta
accac ca magaleg tu em mu ingagan.
nu ari en-na nacristianuan·
Ac cac cà mappicâ-t tam masican
ó nu cunnam maddagaraguim laman
accam mu ulian ipapparig pa
tag ganganğue aggubobug da.
Imuguram mu im magucag ira
nğa aggubobug na auat tu ammu na
accac ca gamalô-t nu auat tu gafu na
nu auat tu ubobugam mu, aacac ca maggagnğ-
(nğanğ.â)
Ac-cac ca mamallurâ-t maguyoyunğ
ac-cac ca mamacaraddam mamuruburung
ac-cac ca mappoporay manğappappo-t
ac-cac ca maccagui ta addam mô-t.
Imuguram mu y emmu pacacagui
tan nebilin nğa ari á macaguicagui
cunne gapa ta emmu irá abbattan
nğa cararalan nat tole caguittam.
Accam mu gapa noca umay pacopacolian
nu anni ingnguam á emmu querayauan
ay nu caguimanadda cammuan man nu nung ca-
(laman)
ta immangigucag tab baguina edda noca ipotun ó
(addulan.)
Ac-cac ca mapennacal nu maguinnam

nĝa y ingnguam eddda dayuan
ibilanĝ mu laman á naggafó yau
tap pia nan nono-t nan nanayau nicao.

Nu mesim mu egga im marayan pa
accac ca massirsiri mappagapagaló-t ca
ta ya la maca agganaнĝnĝua tac cunna
danuri it lolay nĝa auat tu pasiradda.

Accam mu ipaquibobug pa
is señas nĝa cunna umal ca
accac ca manguyoyau manguisin na
tas sinni laman nĝa egga id dayo na.

Accam mu irilirili ó iguigguitta
im maramarayao ira annam mecacua
tam masque anni macassissinan
meyappô-t amam moyao á pagguipagguian

Accam mu ipappeddarayao in mapia
accam mu uyoyauan in maraqué-t mutung na
in neyá t nicao accam mu papennacallan
nga ipangappappó-t tac Carucaruan.

Accac ca magubobug tam macapaggui
tas sigga arubang á masque sinni
accac ca magubobug tu pacataguenappan
nĝa egga y icayá-t mu á pepenguitan.

Ngamin it tolay nĝa emmu pacolian
ipatalugaring mu á dayadayauan
ay nu sicao im mobobug mu
sippo t ay nono-t y ipasingam mu.

Im matagacnó-t mu emmu patalebaran
ib buya-t anna catuddu macurang
ay nu siri y emmu cagafutan
in naliuá-t accam mu ipasiranan.

Addé-t mu gapa ngaua nga imuguran

á yatan á tolay emmu arayyuan
tape nu accacca melogót cararalan
tam macaraqué-t nicao accam mú abbatan.

Nu paccaguianan ipasipasiradda ca
attam mam mu ay maguimugug ca
tabbagam mu lagu tac quepangngattan na
nga macagappó-t tap poray ay tajzi ra.

Nu egga im maquipagubobug nicao nacuan
accam mu ipopu+an pagucabau
nga ic casissinnan na innnainnan
nga cunna imannammatan y enna vinistian.

Accac gapa mepangngó-t emmu ipasingan
im maraqué-t á guyu nu anni laman
ulu, simú-t lima annam matam
ta curang nac catuddu auat tu capian.

Ac-cac ca mabbabbaturang mallingũilingũi
a-cac ca matagamurung mallillibbi
ac-cac ca maquiliquili-t mammummuddú-t
ac-cac ca mallalacan mallullú-t.

Ic cobobug mu accam mu tallicuran
á cunna accan nga icabecabeng parayauan
ay nu cobobug mu ic calacaláyan
y ulú ó nu baggui accam mu apuleran.

Ay nu ngamin ira caguittam
pagguiguitam mu ira tabbagan
pattuttubbatam mu ira paquipagubobugan
nga tap pacolian mu pasippatan.

Ay nu napassinna ira magubobug
accam mu guinnan ira ume dunnú-t
ay nu tan nattattaddayan umaranni ca
accam mu abutan ic Cacaguiad da.

Panuppalan na gatú-c mu cammuan

ñga icappagaló-t im macurang
im mappeddarayao macalurá-t mecabattutan
im mabbebbeg mamimmil acallilitang.
Nu caragatam mu ic querayom
pacauaram mu ngamin ip pagguyum
manauag gapa annam massippó-t
ngamin y emmu yiubobug.

LECCION 9.ª

Im mepangó-t tac cacanan.

Tac cácanan gaya in napefallugaringanan
nğa pacasinnat tan natudduan
ta cada guyu mauag na
im mépangngó-t á quetun na.
Ay ta penu accac ca melogó-t mepalló-t sa
tam maraqué-t ira á pañgnğupañgnğua
nu meyammung metadtadde ca
ic cagui annau tac quillalam mu íra.
Ngamin iu guinuyuam á pacataguenappan
tap pattú-c ó zimman á Cumam
imuguram mu curug ay tu emmu lillitan
ta macasisinnan á Cunnan nabisibisinan.
Nattalebag á curug ay macasissinnan
y abbing á mappippissan
lagu nu egga ca yialauatan tab binarayang
mappennaguig ca accam mu inuman.
Ay nu iddaracal ira maya-t
tal langui-t accan ira tumangağ
ay nu ia neyaná-t auat tu nacatappagan
im macquiddao accadda patotolian.

Accan ira umagal maccullé-t
tac cara mappenum maguitanataneg
tumaddag á dumafun accadda cuan
nga cunnam mapangal maaattucan
Mepangngó-t nga ipasiccug da
tac gucug na laman á capian na
ta maraque-t tu mayá nga itabbung
ib buná tag gumadday nga uminum.
Ta macasissinan acalullug
nu mata rayatay tas simú t
cunne gapa nu accad da funatan
ib-bibig da nu mabalin ira mamissan.
Accam mu noca pilian y emmu paguitubangan
im mecacua accam mu gubatan
accam mu gapa panaquitan á papanauan
y icagumadda nicao emmu pagguianan.
Masque marenu il limam
baggauan mu ira á funatan
id daracal emmu iddaggan
á manguipolu tac cuman.
Accac ca mallutag ó macculagui-t
tam malappá-t accac ca maffujzi-t
im maguicac accam mu iyarubang
netallugaring nu is simú-t mu namammallam.
Accac ca mallillig accac ca maguirnira
accac ca maccabbang ta auan yatun tu pía
accac ca maguirerig maguyauyag
accac ca gapa manaddag nga maggauá-t.
It tagasingattam mu ira nga ican
accam mu nga apan tag guiam mu battangan
mangac ca ó emmu quiddáuan
tag guiadda ay tu itolím galamna.

Olu bí-t á tal-lannammu
im maddagun á ngangngappam mu
accam mu mulonan funatam mu
ib bibig mu nu egga ic caguiam mu

Im mangam má-t accam mu pacaruan
is simú-t mu accam mu pannupannuan
accac ca mabbibi-t ó pagguiguiddanam mu
ip pattubbal pangam má-t mu.

Ta nu catapangngan imuguram mu
im mantel ó nu pagaliliam mu
al-luaram mu ippaquebubbu-m mu
ta ican á najzigu.

It tariom accam mu zijzilan
ic curamang mu accam mu ira sussupan
ari gapa marenu nga em-mu panauan
ip piggan emmu guinanan.

Il limam á ziuanan
y ipangam-má-c mu paguitubbal
ay nu egga iggaduam mu ó carne á caddutam-mu
is zimiguim ippanguffum mu.

It tulang accam mu ngungnguban
y ican accam mu gapa cannicannitan.
y upatam mu accam mu guigguiban
ing-nguipam mu ari yaya y ipaggadduam.

Nu mapatú emmu cataguenappan
tas simú-t mu accam mu bibitan á pelungan
accam mu gapa sussupan
tape nu accan á catulaban.

Id danamam mu accam mu pacquiquirugan
ta ican nga emmu quelugan
accam mu pagguiguiddanan y emmu apan
nga cucca lallagu cafunuan.

Accam mu noca iyaná-t tattangacuan
in nabalim mu quinassiban
ay nu egga y emmu ipangayá t
im macasta, masingngó-t emmu iyaua-t.
Ip paguitulangam mu ó paguisitan,
pagupatam mu, ó paquibullungan
ilappg ó iuará-t mu accam mu cuan;
ngan tap pingui-t nat tariom emmu tunan.
Cam muam mu tu macasissinnan
nu is simú-t mu im manguitagá-t tappiggan
olu bi-t il-limam y iyuffum mu
ay noca emmu itun tat tariao mu
Acallullussao gapa innainnan
y abbing nga guiappetan
mamimmi-t minappécacua
netalugaring nu aru ic carubangna.
Y auan accam mu aleran;
an nan nu accad-da iyangue bibitan
is sinagapiam á curug nga quiddauan;
tapenu im masservi irá accadda ca colang.
Nu ic curug á sinagapiam nga ican egga ca
ta arayyu tag guian na
iraguim mu nga apadda
tac cara masservi tal-lamesa.
Olu tumaddag, accam mu cuan
nu ari paga nabalin ic caruan
ac-cac ca gapa mabbayag mebattang
á tattadde la nga cuman.
Panó t tu mabalic ca
mabbaggao cam mangana, maffuná-t ca
ay nu egga im maddaggun á maffuná-t
maguiddag ca capiam á tumubbá t.

Nu mabbaggo ca emmu imuguran
ta nu lan nu mappassi.t illimam
tapenu accan á capassitan
is sin nun nac cabbulum mu.

Panó-t tu macatoddag ca
tam macabbalay mad-Dios mabbaló-t ca
accac ca noca manuc cam ta annianni laman
bungãbungã ó cacanan.

Ay nu icagumad da tu mangã c ca
accam mu ipal ló-t ic caru na
ipasingam mu noca gapa
ippagayayá-t mu ta ayá-t da.

Tac caranau ngã eccu ubobugan
pacauram mu parulattan
tapenu is sippó-t mu masingãn
dayau annac capiam á natudduan.

Ngãm tu maturú-t paga emmu imuguran
nu melallang̃ ca meyarubang
tam maccubierto cuman
ta napili tolay irá pammacacuan.

Ay tapenu accam mu capallatan
meyannung̃ tu em mu tuttulan
y eccu au sangão palappatan
á mepangngó-t em-mu cuan.

Is zimigui á linam
tenedor enna tam-mitan
cuchara is ziuanan
cuchillo y enna catubbatan.

It tenedor ya enna passervian
ipangá-t ta ican á tuccamman
ipanguigag-gad nu agga ilatan
anna ipanguitubbal ta ican.

Ic cuchillo ipangaggal laman
nu dacal á simum munan
y ican irá nĝa arubanĝan
ta mauag tu magaggal ó gadduan.
Ic cuchara ippanĝá-g-gapa
ta ican á najzigu ó babaddi-t ic cacuana
zigu ó nu anni paga iggannug na
inafuy gapa nu egga.
Yaya gapa nĝana y ipanubbal mu
tac caranau nĝa icam mu
yaya gapa y ipangam má-t mu
ta egga á marubanĝ mu.
Nu apam mu tam mitan
ic cuchara tac cácanan
ippacao na accam mu camattan
ta macattú y uppag nac curamanĝ.
Y asin accam mu cucharan;
accam mu gapa passosauan á piritan;
tang nĝuru nac cuchillo em-mu duguitan
ay ta pingui-n nat tariôm emmu panguitunan
Ic cuchara sinam-mi-t mu
tat tangagan-nug nĝa icam mu
accam mu icuchara tat tanacuan nĝa icán
nu ari bí-t olu cafunatan.
Nu egga is sinagapiam nĝa icán
isinnam nĝa apan laman
yuri abbattam mu emmu macan
ta macasissin-nan nu egga ib-bunam.
Ac cam mu pagguiguiddanan á panĝapan
is sinagapiam ira á canán
ac cam mu gapa zijizilan ó afuleran
it tenedor cuchillo ó nu cucharon.

Is simú-t mu bitam mu funatan
nu mataguenó-t nu catapangan
accam mu gapa tam mitan nu anni laman
nğa macatapang ira tal limam.
Ipatal-lugaring gapa tuttulan mu
nğamin in nacagui tao ta olu
ta macasissinnap paga tau á masingan
im meyarubang nğa accan á natudduan.
Aru paga y eccu naccurangan
nğa initurá-t tau palappatan;
nğam câmmuam mu nğamin galan noca
nu ammum á tacquillalan im masimasingan mu (mapia.)
Lagu emmu tacquillalan ay imammatan
y icalangan ira nam manacam
ta im maraiyao ira annam mecacua
mepangnğó-t tu parigam mu ira.

LECCION 10.ª

Im mepangnğó-t tap pappasiar.

Nu mallacalacag ip pinasiccal mu
tad dalan accac ca mappalapalaguiú
maguindo indos ó maddaldag
mappilapilay ó nu pappaquipaquiuag.
Accac ca mattottomba ó massibasiba
á cunna nellau ó mattattam mag ca
accam mu gapa ipenam ta arian na quepang- (ngattan)
ip panaccuá-t á pineperacallan.
Is sinaddag á nepallaccan

cunnal lumacag á natalimebbaran
cauat tu nonó-t y ipasingan na
annaf futu nepalló-t tagjzi na.
Palipalam mu ig guyum annal langam
il lacag mu lacag nam manacam
is sinnun mu em mu imuguran
tac quetapang na tad dalan.
Nu egga ib balay nga emmu unetan
accam mu daralan ó nu tapangngan
accam mu gapa noca tattammitan
ij jigarigát na emmu masingan.
Nu tullung ca tac camulan
accac ca mamusig nu anni laman
nu accan na icombida ó iyappó-t nicao
ó im macac cua sa ó immanaron.
Maguim mang mallipalipay accam mu cuan
nu ta marayau y emmu quebulunan
accac ca gapa mapolu ó emmu panauan
nu maguimmang ó nu maguitubang.
Tad dalanan na accam mu tallinan
accac casa maquipagguitta ò merefuag
ta quepangngattan na laman emmu tuttulan
ta im mamaguray ira parayauan laman.
Ic cabulum mu accac ca megungay
taggafu tat ta magucag á tolay
accam mu ubobugan á paguiddaggan
y ammu-ammum nga emmu querafunan.
Macasissinnac curug á mepenam
ip paggataddag mu laman tad dalan
á maggaturang ò maggacayang
ó it tacquim emmu pappasilan.
Accac ca gubbay tabbará-t ó maquiquesing

maquipaddaddan tac caguittam nga abbing
accam mu gapa lafugan ta macapasiran
im mepangngó t nga emmu dayauan.
Accac ca mammimmil maccaccatta
maccuccullé-c ó maniag ca
ac-cac ca mappatapatacque macagalogaló-c ca
netallugaring nu auat tu gafuna:
Nu paga tu mepangngò-t emmu palipalan
is sin num mu, accam mu zililirilian
is zapatos mu accam mu innainnan
pacarenuan ó nu funafunatan tad dalan.
Im metuddu á cucuan
cunne tar reloj, paniu ó caruan
accam mu ira palauanan
nu auan tu curug nga emmu sa pagauagan.
Ta nu appe mabbanan maffujzi t maguicac ca
ó nu uggang mu appé t maffuná-t ca
cunna ipeppedarayom á ipasipasingan
ip pañom netallugaring nu nabangugan:
Accam mu ibuyá ittuttuddu
nu sinni laman á marafum-mu
accac ca mangappa appa tap pallá t nu
nu egga ib ballau ó mecapallá masingam mu.
Iriam nu annal lillitan
danao ip pinacoli t enna pacauaran
ta ira ic cacurugan á paquesinnan
ta auat tu ammu accan á natudduan.
Y abbing gatú-t na nga ariá Cattaman
nga ic catuddu á manacam
annap pangngupang-ngua á nacristianuan
irá noca y enna querayauan.

LECCIÓN 11.ª

Im mepangngó-t tam marumaruma estado á cauagan nam mapia catuddu.

Nu im melogó-t panaquitam mu
tam macasissinnan á coyauam mu
y agganangngua annap pagguipagguian
na ammuammum ira emmu imammatan.

Cunne gapa nga innam mu ay taquillalan
il lugar annat tiempo emmu pagubobugan
ta in mepangngó-t tad dalaralan
maffugab ta Iglesia accan na quepangngattan.

Accag gapa meyanung nga emmu ipasingan
tad dalan ó sitao laman
y angnguananguam anna napenaman
tab bale nu á pagurorayan.

Tapenu marayo ca emmu tuttulan
ye quelugan annas sinagapian
na icayá-t mu ira peruman
nga paquimorayan anna ayatan.

Maraqué-t mi emmu noca pappagapagalattan
im maraddam ira ó nu natayan
ta auac ca noca ta neruman
tab bacabacóm maramag, mabisti pagalaman.

Accapatunnud gapa ay acaddaddammó-t
nu dayauam mu y accan á mepangngó-t
ó nu ari nga meyannung y emmu cacaguian
tam maddaggun emmu ubobugan.

Iguittam gapa nga ipangngó-t
ic cuam mu tap pinanono-t

ic calacalangam mu emmu pacapian
ta ipem ira ta adde quepangngattan.
Nu ume ca tag guian nan natayan
is sinnum mu tan nguisi-t emmu quibuan
guyu annac casissinnam mu edda ipasingan
nḡa ume ca gapa maquipattangui-t maquipadda-
(ddam.)
Accam mu noca ipataguenó-t ipasiñgan
ip pagayayám mu masque baddi-laman
ta iyarig mu nḡa ibilang
nḡa sico im maraddam cattaquitan.
Nu umeca tad divercíón ó affuncionan
magalili ca tas sinnum mu capian
im mutung mu emmu pacanauagan
ay ip paquipagayayá-t mu emmu ipasingan.
Accac ca noca matattammag á mappasingan
maburung ó mu maraddam
ta ic cunna auaiya ra abbattan
nḡa tap passil mu umeca ca battutan.
Im malussao acccam mu pacalaccan
im maporay accam mu lafulafugan
accam mu calurá-t im minangngulomam
accam mu icaporay im macacurang.
Pagattam, bannay, uffun anna ayá-t
y emmu igaddú-t tam majjigá-t
ngam ta aru accam mu itabarabarang
nu accam mu ammu curug tu edda pammacapian.
Y aripan ó taguibim. accam mu lafulafugan
tapenu icassing daca annap pappasiranan
nupacauaram mu ira id ducan
paquimorayad daca nḡa ayatan.

Ay nu gagangũe ca pariaripan
magattam ay accac ca tumabatubang
ip passirvim emmu pacaladdan
tapenu ip pammacalaló-c da nicao ari capangãrian.

Nu y yafum macapopore laman
tape accan á maccalló-t accam mu tabbagan
taliam mu lagu tal l'appaó-t
pagattam sippó-t ay pamaruló-t.

Nu más magucag y emmu pagguian
anne tat tole nga emmu cabalabalattan
tang ngamin nga icayá-t na nu auaiyam
emmu noca pagustuan.

Ay nu marayau macappirá-t ca anne sa
accat tu yaga ippamegafuain mu ngãna
nga mallugurá-t magá-c ca
tam, masque anní á nabbannagan na.

Masque sinni im magauag
ta uffum mu annap pangapag
gaddutam mu accan ca mattalattan
ta meyannung ta ayá-t á nariosan.

Accac ca manao mallicug
tam macquiddau maquimalló-t
cobobug mu ta mapia annam mepangngõ-t
nu ic quiddauan na accam mu manugú-t.

Tajzi annap pen nacal
cunne tappeddarayao á nepallattan
á curug ira nac catuddu, masingan
nga moyao tas sitao la á guianan.

Pangurianan nam masque sinni à nannonó-t
mammi á curug im mapía nga ubobug
ay im macasta nga acquiammu am mu
macabannay tang ngamin á futú.

Macaccasta gapa nga innainnan
y abbing á minaggattam
netallugaring nu ammu na á dayauan
y masque sinni enna á carubang.
Ng̃am accac ca maraddam maburung
nu auan nicao tu maddayorayao
ta y accan á marayao ari moyao
nu ari y accan na ammu im marayao.
Tac caranao ngamin iperuma ipatallugaring mu
curug á manguina emmu ca cristiano
tanu mapía paga im mammecacua tal tadde urayan
olu galaman id Dios auat tubabang.
Tac cunnud, nu emmu coyauan
ic cacristianom á capian
accam noca anagutan á pallillitan
masque ammum tu emmu catayan.
Ta iddayao anna mapia catuddu
ya caguadda ac cacriatianu
tanu auan yao mebilang ira noca
nga auat tu passerviadda nu sitao paga.
Mauag tu emmu ira pabulunan
tassippó-t tulú-t á manacam
ta danao cunne ira tabbulauan
nga enna pammapian, pacastan y enna quebistian.
Tadde gapa nga edda iparaddam
ngamit danao ng̃a eccu cacaguian
y ayá-t mu nedducan
tang ngamit tattole caguittam.
Ta masque ipasingam mu gapa noca
y emmu padayorayao nira
nu accam mu yao ta ayá-t patuttulan
macasta bunga á masque unagna noca ic caguittam.

Pacauaram mu noca y emmu pamarulό-t
tang ngamin tabbilin nad Dios
tape nu emmu noca pacalapan
tag gloria auat tu Coputau.

FIN